

Hung. Monitoring, 15.6.89.

Kossuth Rádió, Hírek, 6:45 h)

- Nemzetközi sajtókonferenciát tartottak tegnap Budapesten. Kerekes András tudósítása.

Még csak annyit, hogy a nemzetközi sajtóértekezlet aktivitása is jelzi azt a hatalmas érdeklődést, amely a június 16-i gyászszerterezés iránt megnyilvánul. Eddig csaknem 400 külföldi újságíró érkezett Bpestre, és részt vesznek a temetésen a diplomáciai képviselők delegációi. Köztük a szocialista nagykövetségek is. Utóbbiak közül csak Románia, Albánia, Kína és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság nem jelentkezett a külügyminisztériumnál.

Hung. Monitoring 17.6.89.

Déli Krónika, 12:00 h)

A londoni Guardian úgy értékeli, hogy Magyarországon alábbhagyott a szerterezést megelőző napok feszültsége és idegessége, miután a kormány betarotta ígérterét és a rendőrség jóformán láthatatlanná vált a nemzeti tiszteletadás napján.

Egy madridi lap demonstratív elmaradásnak minősítette, hogy Kína, Románia, Albánia és a Népi Korea képviselője nem volt ott az ünneptészen. Megjegyzi, hogy a POZSGAY-féle reform szárnynak nagy szerepe volt a végtisztesség megadásában. Együttal rámutat, hogy az államminiszter és követőit nem szennyezi be a gyilkosok bűne és nem terheli a lengyel kommunisták által elszenvedett megaláztatás sem.

Hung. Monitoring, 18.6.89.

(Hírek, 16:00 h)

Románia hivatalosan tiltakozott a pénteki budapesti események miatt. A SCINTEIA című bukaresti pártlap ma közölte, hogy tegnap a külügyminisztériumba kérték SZŰCS Pál magyar nagykövetet és átadták neki a román kormány hivatalos tiltakozását. Ez - mint a lap írja - azokkal a szocialistaellenes, románellenes és nacionalista, revansista megnyilvánulásokkal kapcsolatos, amelyekre június 16-án Budapesten került sor. A román pártlap a hírhez hozzátészi, hogy a külügyminisztériumban tájékoztatták a tiltakozásról egyes országok diplomáciai képviselőinek vezetőit is.

Az Agerpres román hírügynökség szocialistaellenes, revizionista és románellenes tüntetésnek nevezte Nagy Imrének és mártírtársainak temetését. A jelentés szerint romániai magyarok is felháborodott leveleket írtak a sajtónak, azt állítva, hogy - idézzük - egyértelműen fasiszta és szocialistaellenes jellegű demonstrációvá vált a temetés, amely a MSZMP és a Varsói Szerződés ellen irányult.

Hung. Monitoring 19.6.89

(Hírek 8:00 h)

Egész Romániában munkásgyűléseket tartottak, hogy támogassák a pénteki temetés miatt Magyarországnak küldött bukaresti tiltakozást. A résztvevők a hivatalos állásfoglaláshoz hasonlóan azt hangoztatták, hogy egyes magyar állampolgárok, vagyis Nagy Imrének és társainak gyászszerartásán szocialista- és román-ellenes, valamint revizionista és irredenta megnyilvánulások voltak. Egyúttal táviratban köszönték meg Ceausescu elnöknek a határozott tiltakozást, a TV pedig 25 perccel meghosszabbította híradóját, hogy beszámolhasson a gyűlésekről.

(Déli Krónika 12:00 h)

A Romániában megjelenő napilapok részletesen beszámolnak azokról a munkásgyűlésekről, amelyeken a résztvevők az általuk reakciónak, szocialista ellenesnek és ellenforradalminak nevezett magyarországi események miatt tiltakoztak. Beszámoltunk arról, hogy Bukarest hivatalosan tiltakozott Magyarországnál a június 16-ikai temetést követően. A Romániaszerte tartott tiltakozó gyűlések résztvevői úgy vélekedtek, hogy Nagy Imrének és társainak gyászszerartása fasiszta, szocialista ellenes megnyilvánulássá változott. Ezek szerint a romániai nagygyűlések résztvevői végignézhatték a temetésről szóló tévés közvetítést, hiszen tudták, hogy mi ellen tiltakoznak.

(Hírvilág, 22:00 h)

A mikrofonnál Vrannai Katalin.

A részletek elején abból az interjúból forgatunk le, amelyet HORN GYULA adott a Rádió ELSŐ KÉZBŐL című műsorának. A külügyminisztert Havas Henrik kérdezi:

- A Scinteia című román pártlap közleménye alapján mi itt a magyar Rádióban is közöltük a hírt, hogy Bukarestben a külügyminisztériumba kérték hazánk nagykövetét, SZŰCS Pált és átnyújtották neki a román kormánynak a magyar kormányhoz intézett hivatalos tiltakozását amiatt, hogy román megfogalmazás szerint Nagy Imre és társainak 16-i temetésén szocialistaellenes, románellenes, nacionalista, revansista megnyilvánulásokra került sor. Válaszolt-e már a magyar kormány a román nyilatkozatra?

- HORN: - Nem válaszoltunk és egyelőre nem is készülünk válasszal. Meg kell mondanom, hogy bennünket is meglepett a jegyzéknek az átadása, illetve annak a szövege. Tudniillik a gyászszerartáson, vagy előtte, mi nem tapasztaltunk olyan kirohanásokat, vagy kitételeket, amiket a jegyzék tartalmaz. Hiszen semmiféle románellenes, vagy sovinszta és egyéb megnyilvánulásokra, kilengésekre nem került sor. Hozzá szeretném tenni, egyéni megítélésem szerint, ez a gyászszerartás nem csupán méltóságteljes volt, hanem mértéktartó egy-két

beszédtől eltérően, gondolok arra az utolsó beszédre, ami elhangzott a Hősök-terén, amely meg kell mondani, hogy ellentés volt az egész szertartással. De hát, az egy egyéni vélemény volt és örülök annak, hogy a FIDESZ több szervezete is elhatárolódott tőle. Visszatérve a román jegyzékre. Áttanulmányozva a szöveget, nekem az az ér-zésem, hogy az előre megszerkesztett anyag volt. Mert hiszen figyelmen kívül hagyta mindazt ami valójában történt.

Hung. Monitoring, 20.6.89.

(Interjúrészlet, 6:46 h)

- Hazai téma. A magyar külügyminiszter visszutasította a legutóbbi román és csehszlovák vádakat, azokat, amelyeket Nagy Imrének és mártírtársainak június 16-i temetésével kapcsolatban címeztek Bukarestből, illetve Prágából Budapestnek. HORN Gyula a Rádió tegnapi esti ELSŐ KÉZBŐL című műsorában beszélt. A riportert Forró Tamás és Havas Henrik:

- Most lehet, hogy nagyon laikus és naiv a kérdésem, de hát ellenőrizhető és mi ellenőriztük Forró Tamással, hogy az a szó hogy Románia, az a szó, hogy Erdély el sem hangzott. Na most, nem tudom én, hogy a diplomáciában számít az, hogy mi hangzott el, és mi nem, vagy csak az a fontos, hogy ők mit állítanak?

HORN: - Feltétlenül, hát a diplomáciában is számítanak a tények, tehát a tényektől nem függetlenítheti magát senki sem. Ugyannakkor, hát ahogy alakul a két ország viszonya az utóbbi években, az utóbbi hónapokban, hát ez a hangnem vagy ez a tartalom, amely függetleníti magát a tényezőktől, a tényektől, ezek nem szokatlanok.

- Ön azt mondta, hogy nem reagáltak még és várhatóan nem is fognak. Mi ennek az értelme? Miért nem utasítja vissza keményen és határozottan a magyar külügyminisztérium a románok nyilatkozatát? Nem volna diplomatikus vagy politikus ebben a helyzetben? - Nem beismerés?

- Miért lenne beismerés? Hát aki figyelemmel kísérte az eseményeket, az tudja, hogy mi volt, tehát erre külön reagálni, hangsúlyozom, egyelőre nincs szándékunkban, különben sem a külügyminisztérium, hanem a kormány dönti el.

- Ön azt mondta, hogy előre készültek Romániában erre a nyilatkozatra. Mi célból?

- Az én feltételezésem szerint.

- Azt hiszem, hogy mások is joggal tételezik fel ugyanezt. Pontosan azért, mert ez a szó, hogy Románia, el sem hangzott.

- Milyen eredményt várhat Románia ettől a demonstrációtól?

HORN: - Megint csak feltételezésekre vagyok utalva, az én megítélésem szerint ez beleillik abba a politikába vagy abba a magatartásba, amely most már hónapok óta jellemzi az ottani politikai életet és ennek lényege az, hogy folyamatosan bírálják, elmarasztalják a mi belső változásaink folyamatát. Ezt kifejezetten igyekeznek úgy beállítani, mint amelynek románellenes éle és tartalma van, pedig szó sincs erről, miközben mi nem minősítjük a román párt vagy a román

vezetés belpolitikáját. Tehát én úgy ítélem meg, hogy ebbe az egész magatartásba illeszkedik bele ez az esemény.

- Figyelemreméltóan Fojtik, a Csehszlovák KP KB-ának titkára néhány héttel Ceausescu prágai látogatása után nagyon élesen, a románhoz hasonlóan élesen szólt arról, ami ma Magyarországon történik. Úgy fogalmazott, hogy a szocializmus megújításának zászlaja alá nem egy esetben ellenforradalmi erők állnak Magyarországon. Időben ez a csehszlovák megnyilatkozás szembeűnően egybeesett a romániai reagálásokkal. Na most, ehhez még hozzátenném azt, hogy Csehszlovákia és Románia szinte egyszerre mondta le az erre a hétre tervezett közös határközi tárgyalásokat.

HORN: - Nézze, ami Jan Fojtik nézeteit illeti, mi azokat jól ismerjük, hiszen ő nagyon gyakran fogalmazott meg ilyen kemény állásfoglalásokat. Én úgy fogom fel, mint valami egyéni véleményt. Ami egyéni véleményt ugyanakkor nem tudunk elfogadni, hiszen ez meglehetősen durva beavatkozás a magyar belügyekbe. Másfelől minősíti az itteni folyamatokat, méghozzá rendkívül negatívan, és harmadsorban pedig egyfajta felhívást is tartalmaz, mert úgymond - most én fogalmazom ezt így, nem ő, nem pontosan így beszélt - az "egészséges" erökhöz. Hát ezek eléggé jól ismert kifejezések és szavak a korábbi közelmúltunkból. Dehát én mondom, hangsúlyozom egyfelől, hogy ezt az ő személyes véleményének tekintem. Harmadsorban pedig, amikor Nicolae Ceausescu a közelmúltban Prágában járt, gondosan tanulmányoztuk a megjelent dokumentumokat. Azokban egyetlen olyasfajta utalás sincs, amely valamiféle közös nézetet fejezne ki a magyarországi fejleményekkel, eseményekkel kapcsolatban.

- HORN Gyula külügyminiszterrel Forró Tamás és Havas Henrik beszélgetett.

(Esti Magazin, 18:30 h)

Egy bukaresti hír:

Romániában újabb tiltakozó gyűléseket tartottak a múlt heti Nagy Imre temetésen elhangzott beszédek miatt. Az elhangzott beszédekből ugyanakkor kiderült, hogy a nagygyűléseket előre mehatározott forgatókönyv szerint tervezték. A felszólalók ugyanis nem tértek ki arra, hogy honnan értesültek a magyarországi fejleményekről. A román sajtó ugyanis semmit sem közölt az itteni politikai változásokról, az intézményrendszer átalakulásáról, a reformról. A romániai tiltakozó megmozduláson ismét revizionizmussal, sovinizmussal, irrendetizmussal, román szocialista és kommunista ellenes megnyilvánulásokkal elemezték Nagy Imre és mártírtársainak múlt heti gyászszertartását. Az egyik gyűlésen egy lakatos azt állította, hogy Romániában az állampolgárok nemzetiségüktől függetlenül egyenlő jogokat élveznek és mindenkit a szocialista és kommunista társadalom megépítésének magasztos eszméje vezérel.